

Kansa-koulu III -hankkeen loppuraportti:

Liite 3. Riskien toteuma

Hankkeen riskienhallintasuunnitelma oli osa hankesuunnitelmaa. Riskienhallintasuunnitelmassa arviointiin hankkeeseen kohdistuvien riskien todennäköisyyttä ja vaikutuksia asteikoilla 0–5, ja niiden avulla laskettiin riskipotentiaali. Oheisessa taulukossa on kuvattu hankesuunnitelmassa määritellyt hankkeen riskit ja niiden riskienhallintasuunnitelma. Hankehenkilöstöstä koottu arviointitiimi kävi arviointikeskustelun riskien toteutumisen näkökulmasta. Riskienhallintasuunnitelmataulukon on lisätty oma sarakkeensa riskin toteuman arvioinnille.

Riskienhallintasuunnitelmassa käytetyt merkinnät:

Riskin todennäköisyys (T): 0 = ei esiinny, 1 = tunnistettavissa, mutta hyvin pieni todennäköisyys, 2 = selvästi tiedostettavissa, mutta pienehkö todennäköisyys, 3 = kohtalainen, huomioon otettava todennäköisyys, 4 = huomattava todennäköisyys, jatkuvasti seurattava ja 5 = käytännöllisesti katsoen varma toteutuminen.

Riskin vaikutus (V) toteutumisen vaikutus arvioidaan seuraavalla asteikolla: 0 = olematon, ei vaikutusta hankkeen tulokseen, 1 = vähäinen, toistuessaan vaikuttaa hankkeen onnistumiseen ja/tai tulokseen, 2 = selvästi havaittava, vaikuttaa hankkeen onnistumiseen ja/tai tulokseen mutta vaikutus pysyy hankkeen kokonaisuuden kannalta pelivaran puitteissa, 3 = merkittävä, vaikuttaa selvästi hankkeen onnistumiseen ja/tai tulokseen. Vaikutus voidaan saada rajoitetuksi hankkeen kokonaispelivaran osalta, 4 = vakava, vaikuttaa oleellisesti hankkeen onnistumiseen ja/tai tulokseen ja 5 = erittäin vakava hankkeen kannalta.

Riskipotentiaali (R) saadaan kertomalla todennäköisyys ja vaikutus keskenään ($T \cdot V = R$)

Riski: Hanke menettää työ panosta ja osaamista: hankehenkilöstön sairastuminen tai siirtyminen muihin tehtäviin

Riskin todennäköisyys: 3

Riskin vaikutus: 4

Riskipotentiali: 12

Riskienhallinta

Hankkeessa työskentelee useita asiantuntijoita, joiden työpanosta voidaan tarvittaessa suunnata täydentämään puuttuvaa resurssia. Hankesuunnitelma on aikataulutettu ja sitä tarkennetaan koko hankkeen ajan niin, että seuraavat toimenpiteet ovat kirjattuna. Onnistumisen kannalta keskeinen tieto kirjataan dokumentteihin, joihin hankehenkilöstöllä on pääsy. Hankkeen toteutuksen taustalla on sosiaalialan osaamiskeskusten asiantuntijaverkosto, joka pystyy minimoimaan henkilöriskejä. Hankkeen aikana huolehditaan työnantajien riittävästä tuesta työn tekemiselle.

Riskien toteuman arviointi

Hankehenkilöstöstä vain yksi siirtyi muihin tehtäviin ja siirtymä saatiin hoidettua jouhevasti. Sairastumiset olivat pääasiassa lyhytaikaisia, ja työt pystyttiin hoitamaan tiimin kesken sijaistamalla. Hankehallinnon työntekijöiden sairastumiset olivat hankkeen toteuttamisen kannalta kriittisimpiä, jotka vaikuttivat enemmän toimintojen järjestämiseen. Riskin todennäköisyys ja vaikutus oli arvioitu suunnitelmassa oikein.

Riski: Liian lyhyeksi osoittautuva hankeaika

Riskin todennäköisyys: 3

Riskin vaikutus: 4

Riskipotentiali: 12

Riskienhallinta

Hankkeen toimenpiteet aikataulutetaan ja suunnitellaan niin, että niiden vaatima työmäärä on realistinen hankeaikana toteutettavaksi.

Riskien toteuman arviointi

Hankkeen tavoitteet olivat realistiset suhteessa käytettävissä olevaan hankeaikaan. Tarve hankkeen kaltaiselle kehittämistoiminnalle on kuitenkin kentällä huomattavasti suurempi ja pitkäjänteisempi. Riskin todennäköisyys oli arvioitu todellista suuremmaksi, ja toteutuksessaan se olisi vaikuttanut olennaisesti hankkeen toimintaan. enemmän toimintojen järjestämiseen. Riskin todennäköisyys ja vaikutus oli arvioitu suunnitelmassa oikein.

Riski: Toiminta-alueen laajuus suhteessa käytettävissä olevaan resurssiin

Riskin todennäköisyys: 3

Riskin vaikutus: 4

Riskipotentiali: 12

Riskienhallinta

Hanketyöntekijöiden toiminta- ja vastuualueet suunnitellaan niin, että ne ovat realistista toteuttaa. Hankkeessa hyödynnetään digitaalista oppimisalustaa ja etäyhteyksiä kaikissa mahdollisissa palaverissa. Näin hanketyöntekijöiden työajan kohdentuminen on tehokasta.

Riskien toteuman arviointi

Työn sisältöä ja kohdentamista pystyttiin suunnittelemaan hyvin. Digitaalinen oppimisalusta oli tähän ehdoton edellytys. Rahoituksen rajallisuuden vuoksi työajan resursointi aluetyöhön jäi vähäiseksi. Aluetyöhön vaikutti oleellisesti myös alueiden oma tilanne kirjaamisen kehittämisen priorisoinnin ja resursoinnin suhteen: tämä vaihteli valtakunnallisesti huomattavasti. Riskin todennäköisyys ja vaikutus oli arvioitu suunnitelmassa oikein.

Riski: Toimintaympäristössä tai toimijassa tapahtuvat muutokset, jotka vievät kohderyhmien resursseja

Riskin todennäköisyys: 3

Riskin vaikutus: 4

Riskipotentiali: 12

Riskienhallinta

Hankkeen valmennukset järjestetään joustavasti. Avoimet materiaalit hyödyntävät kohderyhmiä huolimatta siitä ovatko he osallistuneet hankkeen valmennuksiin.

Riskien toteuman arviointi

Hanke toteutui pahimpaan korona-aikaan. Valmennukset onnistuttiin toteuttamaan, koska konsepti perustui etäoppimiseen. Hankesuunnittelussa ei osattu ennakoida koronan vaikutusta hankkeen toimintaan, vaan riskin todennäköisyys ja vaikutukset olivat huomattavasti suuremmat. Pandemia on vaikuttanut merkittävästi valmennukseen osallistuvien ammattilaisten arjen työhön ja sitä kautta valmennuksiin osallistumiseen sekä valmennuskokemukseen. Avoin materiaalipankki saatiin rakennettua, mutta pandemia on vaikuttanut ammattilaisten mahdollisuuksiin hyödyntää avointa tietoa.

Riski: Kumppanien sitoutumattomuus

Riskin todennäköisyys: 2

Riskin vaikutus: 5

Riskipotentiali: 10

Riskienhallinta

Hanke on valmisteltu aikaisemmista hankkeista saadun palautteen pohjalta ja valmistelussa on kuultu sidos- ja kohderyhmiä. Hankkeen keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet on käsitelty sosiaalialan osaamiskeskusverkostossa. Hankkeen rahoitus koostuu kokonaan valtionavustuksesta, joten hankkeelle ei tarvitse hankkia omarahoitusta, aiesopimuksia tai muita sitovia yhteistyösopimuksia. Hankevalmistelusta on tiedotettu sidosryhmiä ennen hankkeen jättämistä.

Riskien toteuman arviointi

Hanketta toteuttavan osaamiskeskusverkoston sitoutuminen oli vahvaa. Muiden keskeisten sidosryhmien sitoutuminen oli ohuempaa ja yhteistyöaloitteet olivat hankkeen vastuulla. Hankesuunnitelmassa ei osattu tarkentaa yhteistyön tarpeita riittävästi, joten riskin todennäköisyys arvioitiin toteutunutta pienemmäksi.

Riski: Osaamisen puutteet, substanssin asiantuntijoita ei ole riittävästi saatavilla

Riskin todennäköisyys: 2

Riskin vaikutus: 5

Riskipotentiali: 10

Riskienhallinta

Osaamiskeskusten omien substanssiasiantuntijoiden resurssia varataan hankkeelle. Tarvittavien asiantuntijoiden rekrytointi aloitetaan ajoissa ja siinä hyödynnetään osaamiskeskusten koko maan kattavaa ja eri toimijoihin ulottuvaa verkostoa. Tarvittavia lisäresursseja voidaan saada hankittua esimerkiksi Kansa-koulu-hankkeista valmistuneista kirjaamisiasiantuntijoista. Asiantuntijuutta kootaan myös meneillään olevien tiedonhallinnan kehittämishankkeiden ja kuntien tiedonhallinnan ammattilaisista.

Riskien toteuman arviointi

Riskissä oli kyse hankehenkilöstön rekrytoinneista. Hankesuunnittelun vaiheessa oli jo tiedossa edellisessä Kansa-koulu-hankkeessa työskennelleiden mahdollisuudet jatkaa uudessa hankkeessa. Riskin todennäköisyys ja vaikutukset oli osattu arvioida oikein.

Riski: Yhteistyön toimimattomuus ja ristiriidat toimijatahojen välillä

Riskin todennäköisyys: 2

Riskin vaikutus: 4

Riskipotentiali: 8

Riskienhallinta

Toimijoiden tehtävät, vastuut, yhteiset toimintatavat, tavoitteet ja niin edelleen sovitaan selkeästi. Tiedonkulkuun kiinnitetään erityistä huomiota. Keskusteluilmapiiri pyritään pitämään avoimena, vuorovaikutteisena, kaikkia osapuolia kuulevana ja arvostavana. Ristiriitoihin puututaan ja etsitään ratkaisuja varhaisessa vaiheessa. Hanke pohjautuu jo pitkään toteutuneeseen ammatilliseen yhteistyöhön keskeisten toimijoiden kanssa.

Riskien toteuman arviointi

Hankkeen aikana ei noussut mitään isompia ristiriitoja, joihin olisi pitänyt puuttua. Tiedonkulku ja viestintä on hoidettu ammattimaisesti, mikä on näkynyt avoimuutena ja edistänyt yhteistyön toteutumista. Tehtävät ja vastuut saatiin sovittua selkeästi. Riskin todennäköisyys ja vaikutukset oli osattu arvioida oikein.

Riski: Viestintä ei tavoita

Riskin todennäköisyys: 2

Riskin vaikutus: 4

Riskipotentiali: 8

Riskienhallinta

Laaditaan viestintäsuunnitelma, joka kattaa sekä ulkoisen että sisäisen viestinnän. Tiedotuksessa hyödynnetään laajasti eri viestintäkanavia sekä osaamiskeskusten ja muiden yhteistyökumppaneiden olemassa olevia viestintäkeinoja ja yhteystietoja.

Riskien toteuman arviointi

Viestinnän tärkeys tiedostettiin hankkeen aikana, se on ollut suunnitelmallista, monikanavaista ja onnistunutta. Hankkeen aikana tunnistettiin tarve panostaa viestintään vielä suunniteltua enemmän. Viestintä on lisännyt hankkeen tunnettuutta ja näkyvyyttä. Riskin todennäköisyys oli arvioitu alakanttiin, mutta vaikutukset oli osattu arvioida oikein.

Riski: Digitaaliseen oppimisalustaan hinnoittelu ja käytettävyys

Riskin todennäköisyys: 2

Riskin vaikutus: 4

Riskipotentiali: 8

Riskienhallinta

Toimijoiden tehtävät, vastuut, yhteiset toimintatavat, tavoitteet ja niin edelleen sovitaan seAlustan hankinta suunnitellaan siten, että se vastaa hankkeen tavoitteita. Hankinnassa painotetaan hinnoittelun läpinäkyvyyttä, jotta vältetään ylimääräisiltä kustannuksilta. Alustan käytettävyys on keskeinen kriteeri hankinnassa.

Riskien toteuman arviointi

Valitun digitaalisen palveluntarjoajan hinnoittelu on aiheuttanut painetta rajata alustalla käyttäjien määrää kuukausikohtaisesti. Tämä vaikutti siihen, kuinka pitkään osallistujat voitiin pitää alustalla. Toisaalta kustannukset olivat hyvin ennakoitavissa. Alustan käytettävyys osoittautui erittäin hyväksi. Riskin todennäköisyys ja vaikutukset oli osattu arvioida oikein.

Riski: Budjetin ylittyminen

Riskin todennäköisyys: 2

Riskin vaikutus: 3

Riskipotentiali: 6

Riskienhallinta

Hankkeen kustannuksista pääosa syntyy henkilöstökustannuksista ja muista hyvin arvioitavissa olevista kustannuksista. Budjettia seurataan jatkuvasti ja kustannuksia kerrytetään vain budjetin puitteissa.

Riskien toteuman arviointi

Hankkeen suurimmat kustannukset olivat henkilöstökustannukset sekä digitaalisen oppimisalustan kulut, jotka olivat hyvin ennakoitavissa. Budjettia on pystytty tasapainottamaan sekä osatoteuttajien välisillä budjettisiirroilla että kustannuspaikkasiirroilla. Riskin toteutumista on seurattu aktiivisesti koko hankkeen ajan. Riskin todennäköisyys ja vaikutukset oli osattu arvioida oikein.

Liite 4. Riskien toteuma

Hankkeen riskienhallintasuunnitelma oli osa hankesuunnitelmaa. Riskienhallintasuunnitelmassa arviointiin hankkeeseen kohdistuvien riskien todennäköisyyttä ja vaikutuksia asteikoilla 0–5, ja niiden avulla laskettiin riskipotentiaali. Oheisessa taulukossa on kuvattu hankesuunnitelmassa määritellyt hankkeen riskit ja niiden riskienhallintasuunnitelma. Hankehenkilöstöstä koottu arviointitiimi kävi arviointikeskustelun riskien toteutumisen näkökulmasta. Riskienhallintasuunnitelmataulukon on lisätty oma sarakkeensa riskin toteuman arvioinnille.

Riskienhallintasuunnitelmassa käytetyt merkinnät:

Riskin todennäköisyys (T): 0 = ei esiinny, 1 = tunnistettavissa, mutta hyvin pieni todennäköisyys, 2 = selvästi tiedostettavissa, mutta pienehkö todennäköisyys, 3 = kohtalainen, huomioon otettava todennäköisyys, 4 = huomattava todennäköisyys, jatkuvasti seurattava ja 5 = käytännöllisesti katsoen varma toteutuminen.

Riskin vaikutus (V) toteutumisen vaikutus arvioidaan seuraavalla asteikolla: 0 = olematon, ei vaikutusta hankkeen tulokseen, 1 = vähäinen, toistuessaan vaikuttaa hankkeen onnistumiseen ja/tai tulokseen, 2 = selvästi havaittava, vaikuttaa hankkeen onnistumiseen ja/tai tulokseen mutta vaikutus pysyy hankkeen kokonaisuuden kannalta pelivaran puitteissa, 3 = merkittävä, vaikuttaa selvästi hankkeen onnistumiseen ja/tai tulokseen. Vaikutus voidaan saada rajoitetuksi hankkeen kokonaispelivaran osalta, 4 = vakava, vaikuttaa oleellisesti hankkeen onnistumiseen ja/tai tulokseen ja 5 = erittäin vakava hankkeen kannalta.

Riskipotentiaali (R) saadaan kertomalla todennäköisyys ja vaikutus keskenään ($T \cdot V = R$)